

28 februari 2008

Statistisch Bulletin

no.

08

09

Jaargang

64

Verklaring van tekens

.	= gegevens ontbreken
*	= voorlopig cijfer
x	= geheim
–	= nihil
2007–2008	= 2007 tot en met 2008
2007/2008	= het gemiddelde over de jaren 2007 en 2008
2007/'08	= oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz. beginnend in 2007 en eindigend in 2008

In geval van afronding kan het voorkomen dat de som van de aantallen afwijkt van het totaal

() Achter de titel is het nummer met de laatst gepubliceerde overeenkomstige tabel

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Prinses Beatrixlaan 428
2273 XZ Voorburg

Omslag

TelDesign, Rotterdam

Inlichtingen

Tel. (088) 570 70 70
Fax (070) 337 59 94
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

Internet

www.cbs.nl

Teletekst

Conjunctuur: pag. 506 en 507

ISSN: 0166-9680
0300108090 A-1

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Voorburg/Heerlen, 2008
Verveelvoudiging is toegestaan, mits het CBS als bron wordt vermeld

Inhoud

Arbeid en sociale zekerheid

- Werkloze beroepsbevolking (3-maandsgemiddelden), november–januari 2008. pag. 6 en 7

Inkomen en bestedingen

- Consumentenconjunctuuronderzoek, februari 2008. pag. 3
- Consumptieve bestedingen door huishoudens, december 2007. pag. 4 en 5

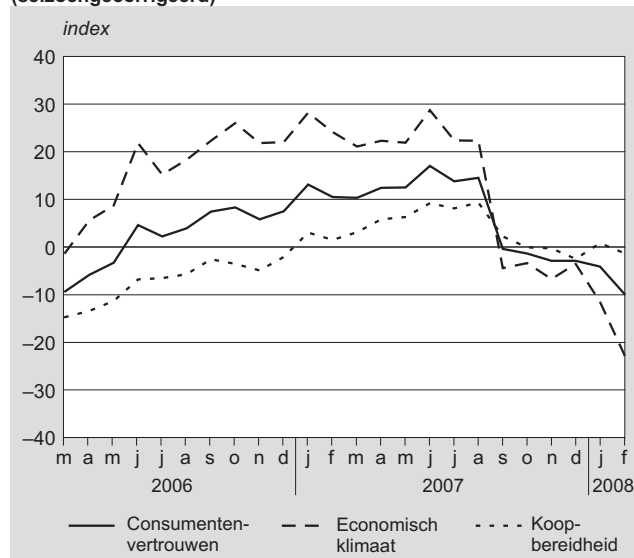
Economie baart consument zorgen

Het vertrouwen van de consument is fors afgenomen. De indicator daalde van -4 in januari naar -10 in februari. Het consumentenvertrouwen is daarmee terug op het niveau van begin 2006. Consumenten zijn aanmerkelijk pessimistischer geworden over het economisch klimaat. De koopbereidheid daalde daarentegen slechts licht.

Het oordeel over het economisch klimaat is met 12 punten gedaald en uitgekomen op een waarde van -23. Het oordeel over de economie ligt nu weliswaar onder het gemiddelde van de afgelopen twintig jaar (-10), maar is nog ver verwijderd van de laagste waarde ooit door het CBS waargenomen (-67). Zowel het oordeel over de economie in de afgelopen twaalf maanden als dat over de komende twaalf maanden is in februari fors verslechterd.

Ondanks de sombere kijk op de economie is de koopbereidheid onder consumenten slechts licht afgenomen. Over de eigen financiële situatie zijn consumenten nauwelijks van mening veranderd. Ze vinden het daarentegen wel een minder gunstig tijdstip dan vorige maand voor het doen van grote aankopen, zoals een auto of meubelen.

Consumentenvertrouwen, economisch klimaat en koopbereidheid (seizoengecorrigeerd)

Consumentenconjunctuuronderzoek ¹⁾

(5)

	Jan.	Febr.	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
<i>Index van consumentenvertrouwen ²⁾</i>												
2003	-36	-39	-38	-38	-36	-36	-40	-33	-33	-33	-30	-29
2004	-32	-24	-27	-26	-28	-25	-21	-19	-21	-24	-26	-29
2005	-26	-23	-22	-16	-22	-26	-23	-27	-26	-22	-19	-16
2006	-14	-14	-9	-6	-3	5	2	4	7	8	6	8
2007	13	11	10	12	13	17	14	14	0	-1	-3	-3
2008	-4	-10										
<i>Index van het economisch klimaat ²⁾</i>												
2003	-62	-66	-67	-64	-58	-56	-64	-49	-49	-50	-41	-41
2004	-46	-31	-35	-35	-39	-32	-26	-22	-23	-29	-31	-37
2005	-35	-25	-20	-10	-22	-30	-28	-32	-29	-20	-15	-9
2006	-8	-8	-1	6	9	22	15	18	22	26	22	22
2007	28	24	21	22	22	29	22	22	-4	-3	-7	-3
2008	-11	-23										
<i>Index van de koopbereidheid ²⁾</i>												
2003	-19	-20	-20	-21	-21	-22	-24	-23	-23	-22	-22	-20
2004	-23	-20	-22	-20	-20	-19	-19	-17	-19	-22	-22	-25
2005	-21	-22	-23	-20	-22	-23	-20	-24	-25	-24	-21	-20
2006	-18	-17	-15	-13	-11	-7	-6	-6	-3	-3	-5	-2
2007	3	1	3	6	6	9	8	9	2	0	0	-2
2008	1	-1										

¹⁾ Dit onderzoek wordt medegefinancierd door de Europese Commissie; netto steekproefaantal is 965 in de maand februari 2008. Voor berekeningswijze van de indexen zie de publicatie Gebruikershandboek Consumentenconjunctuuronderzoek 1972-1992 (SDU/uitgeverij, 1994).

²⁾ Na correctie voor seizoeninvloeden. De seizoencorrectie wordt in januari van elk jaar aangepast. Hierdoor zijn verschillen mogelijk met eerder gepubliceerde uitkomsten.

Forse consumptiegroei

In december 2007 is door huishoudens 2,7 procent meer besteed dan een jaar eerder. Daarmee is de consumptiegroei hoog gebleven. De bestedingen aan goederen zijn met 3,9 procent het meest toegenomen. De bestedingen aan diensten waren 1,5 procent hoger dan in december 2006. Er is gecorrigeerd voor prijsveranderingen en verschillen in de samenstelling van de koopdagen.

Aan duurzame goederen is in december 3,6 procent meer besteed. Het gaat hierbij onder meer om de aanschaf van

televisies, meubels, computers en auto's. De consumptie van voeding, dranken en tabak nam met 2,9 procent toe. De toename ligt al vanaf augustus 2007 tegen de 3 procent. Dit is hoger dan bij deze consumptie categorie gebruikelijk is.

De bestedingen aan overige goederen waren 5,6 procent hoger dan in december 2006. Er is aanzienlijk meer gestookt. Ook in oktober en november was het gasverbruik fors hoger dan een jaar eerder.

I. Consumptieve bestedingen door huishoudens incl. instellingen zonder winstoogmerk werkzaam ten behoeve van huishoudens (IZWh)¹⁾, waardenmutaties

(5)

	Mutaties in procenten t.o.v. de overeenkomstige periode van het voorgaand jaar											
	2006 ²⁾ 2007											
	jaar	jaar	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.
Voedings- en genotmiddelen	4,0	4,0	4,6	3,2	1,5	6,6	-0,2	6,3	-1,5	7,3	7,7	5,2
<i>Voedingsmiddelen</i>	4,5	4,0	4,8	3,7	0,9	6,3	0,6	4,6	-2,5	6,6	7,8	4,7
Aardappelen, groenten en fruit	10,5	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Vlees en vleeswaren	1,3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Vis	10,5	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Zuivelproducten	1,9	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Brood, beschuit en broodproducten	5,0	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Overige voedingsmiddelen	3,8	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Genotmiddelen</i>	3,2	4,1	4,3	2,4	2,4	7,3	-1,5	9,0	0,1	8,6	7,5	6,0
Consumptie-ijs	2,9	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Zoetwaren	2,6	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Dranken	3,4	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Tabak	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Duurzame consumptiegoederen	5,7	3,9	5,0	3,4	4,2	3,1	7,6	1,2	3,7	6,7	1,3	1,2
Kleding en textiel	6,8	5,7	12,1	6,1	6,0	0,0	8,3	-1,9	11,3	4,9	-2,9	-1,8
Lederwaren en schoeisel	6,0	-0,3	7,2	-2,2	1,2	-4,6	4,3	-11,4	10,6	-4,6	-7,7	-2,1
Woninginrichting	8,2	2,2	3,6	0,8	4,2	0,4	14,4	-1,8	1,0	4,7	-0,3	-3,0
Huishoudelijke apparaten	7,0	6,6	5,5	5,8	7,5	7,3	17,3	-0,1	5,7	6,3	7,7	7,8
Huishoudelijke artikelen	-1,2	-2,8	-3,8	-5,1	-6,4	4,0	.	.	.	.	.	.
Voertuigen	3,8	2,3	-0,7	0,7	3,1	8,3	0,2	11,0	-1,3	14,2	4,0	3,2
Overige duurzame goederen	5,7	6,1	7,8	8,1	4,1	4,4	7,5	3,9	0,7	7,2	2,8	3,3
Overige goederen	6,9	2,5	-3,4	0,1	2,6	11,3	2,4	1,5	3,8	13,2	10,3	10,4
Motorbrandstoffen	7,2	3,0	2,7	1,2	0,0	8,0	-2,3	-0,5	3,1	6,7	10,1	7,5
Energie	12,0	2,0	-10,6	-4,1	7,2	21,9	7,3	1,6	13,0	28,8	19,1	19,2
Overige goederen	3,3	2,4	1,6	1,9	2,0	4,4	3,2	2,8	-0,1	6,4	3,8	2,7
Totaal goederen	5,6	3,5	2,2	2,4	2,9	6,5	3,8	2,8	2,2	8,7	5,9	5,1
Diensten	4,8	3,8	4,7	3,4	3,9	3,3	4,1	4,0	3,7	3,5	3,4	3,1
Huisvesting	3,4	3,5	3,3	3,8	3,6	.	3,6	3,6	3,6	.	.	.
Horecadiensten	4,6	5,1	8,3	7,2	1,9	3,3	2,6	2,1	1,2	.	.	.
Diensten m.b.t. recreatie en cultuur	5,0	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Diensten m.b.t. vervoer en communicatie	3,9	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Medische diensten en welzijnszorg	4,4	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Financiële en zakelijke diensten	8,5	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Overige diensten	3,5	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Consumptie door huishoudens incl. IZWh (binnenlands)	5,1	3,7	3,5	2,9	3,5	4,8	4,0	3,4	3,0	6,0	4,6	4,0
Consumptie door niet-ingezeten huishoudens in Nederland	5,6	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Consumptie door Ned. gezinshuishoudingen in het buitenland	3,0	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Consumptie door huishoudens incl. IZWh (nationaal)	5,0	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

¹⁾ Deze reeks maand- en kwartaalcijfers sluit aan bij de uitkomsten van de reguliere Kwartaalrekeningen.

²⁾ In 2006 is een nieuw zorgstelsel ingevoerd. Dit heeft invloed op de consumptie door huishoudens. Hiervoor is gecorrigeerd.

II. Consumptieve bestedingen door huishoudens incl. instellingen zonder winstoogmerk werkzaam ten behoeve van huishoudens (IZWh) 1), volumemutaties oorspronkelijke reeks

(5)

	Mutaties in procenten t.o.v. de overeenkomstige periode van het voorgaand jaar											
	2006 ²⁾ 2007											
	jaar	jaar	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.
Voedings- en genotmiddelen	2,1	2,4	2,9	2,1	0,8	3,9	-1,2	5,9	-2,1	5,4	4,7	1,9
<i>Voedingsmiddelen</i>	2,5	2,2	2,8	2,3	0,5	3,1	-0,4	4,8	-2,8	4,6	4,3	0,7
Aardappelen, groenten en fruit	2,6	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Vlees en vleeswaren	-0,3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Vis	7,4	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Zuivelproducten	2,3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Brood, beschuit en broodproducten	4,3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Overige voedingsmiddelen	3,6	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
<i>Genotmiddelen</i>	1,5	2,8	3,2	1,7	1,3	5,2	-2,5	7,8	-1,1	6,7	5,4	3,9
Consumptie-ijs	8,6	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Zoetwaren	3,2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Dranken	1,3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Tabak	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Duurzame consumptiegoederen	5,9	4,4	5,9	3,4	4,5	3,8	7,5	1,5	4,4	7,3	1,9	2,1
Kleding en textiel	7,1	5,2	11,1	4,5	5,1	0,9	5,7	-2,1	12,1	5,6	-2,0	-0,7
Lederwaren en schoeisel	5,1	-0,7	7,4	-3,5	-0,9	-3,7	0,4	-12,8	10,4	-3,6	-6,5	-1,5
Woninginrichting	7,6	0,8	2,7	-0,5	2,7	-1,7	12,8	-3,4	-0,4	2,8	-2,3	-5,2
Huishoudelijke apparaten	12,6	16,0	13,8	14,8	18,1	17,0	29,0	10,1	15,9	16,7	17,4	16,9
Huishoudelijke artikelen	-1,4	-6,0	-6,8	-7,5	-9,6	-0,3	.	.	.	.	.	.
Voertuigen	2,5	2,2	1,0	-0,3	1,8	7,9	-1,4	9,7	-2,2	13,6	3,7	3,0
Overige duurzame goederen	5,1	5,4	7,2	7,6	3,8	3,2	7,1	3,6	0,5	6,0	1,6	2,2
Overige goederen	1,8	-0,7	-6,4	-2,4	1,1	5,9	1,2	1,4	0,9	8,0	4,5	5,3
Motorbrandstoffen	2,5	-0,1	4,0	0,6	-1,3	-3,7	-0,8	1,1	-4,1	-2,7	-4,3	-4,1
Energie	0,2	-3,2	-17,3	-9,8	6,2	17,2	6,2	0,4	12,1	23,6	14,4	14,9
Overige goederen	2,4	1,0	0,2	0,3	0,3	3,3	0,1	1,9	-1,3	4,6	2,6	2,7
Totaal goederen	3,6	2,3	1,1	1,3	2,5	4,4	3,2	2,8	1,4	7,0	3,5	3,0
Diensten	2,2	1,7	2,0	1,4	1,7	1,7	1,9	1,8	1,5	1,9	1,8	1,5
Huisvesting	1,3	1,4	0,6	1,1	2,0	.	2,0	2,0	2,0	.	.	.
Horecadiensten	2,5	1,5	3,7	3,8	-1,2	-0,1	0,0	-1,1	-2,5	.	.	.
Diensten m.b.t. recreatie en cultuur	2,4	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Diensten m.b.t. vervoer en communicatie	4,2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Medische diensten en welzijnszorg	2,1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Financiële en zakelijke diensten	2,8	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Overige diensten	0,9	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Consumptie door huishoudens incl. IZWh (binnenlands)	2,8	2,0	1,5	1,4	2,1	3,0	2,5	2,2	1,4	4,3	2,6	2,2
Consumptie door niet-ingezeten huishoudens in Nederland	3,9	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Consumptie door Ned. gezinshuishoudingen in het buitenland	-0,3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Consumptie door huishoudens incl. IZWh (nationaal)	2,7	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

1) Deze reeks maand- en kwartaalcijfers sluit aan bij de uitkomsten van de reguliere Kwartaalrekeningen.

2) In 2006 is een nieuw zorgstelsel ingevoerd. Dit heeft invloed op de consumptie door huishoudens. Hiervoor is gecorrigeerd.

III. Consumptieve bestedingen door huishoudens incl. IZWh , volume-ontwikkeling gecorrigeerd voor verschillen in het koopdagenpatroon

(5)

	Mutaties in procenten t.o.v. de overeenkomstige periode van het voorgaand jaar											
	2007											
	jan.	febr.	maart	april	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.
Consumptie door huishoudens incl. IZWh (binnenlands)	0,6	1,7	1,4	1,2	0,7	2,2	3,1	1,6	2,8	3,4	2,2	2,7
Totaal goederen	-0,7	1,3	0,9	0,8	0,0	2,9	4,5	1,4	4,3	5,0	2,7	3,9
Voedings- en genotmiddelen	1,8	2,0	1,3	2,9	1,7	2,1	0,9	2,8	3,1	2,9	1,8	2,9
Duurzame consumptiegoederen	3,3	6,4	7,2	4,6	-0,5	5,5	8,4	0,6	6,6	5,3	1,7	3,6
Overige goederen	-7,8	-5,1	-7,3	-6,1	-0,8	-0,3	2,1	1,0	2,1	6,7	4,7	5,6
Diensten	1,9	2,0	1,8	1,5	1,2	1,5	2,0	1,7	1,5	2,0	1,7	1,5

Minder werklozen

In de periode november 2007–januari 2008 waren gemiddeld 308 duizend personen werkloos. Dit komt overeen met 4,0 procent van de beroepsbevolking. Een jaar eerder was dit nog 5,0 procent. De voor seizoeneffecten gecorrigeerde werkloosheid daalde in het afgelopen halfjaar gemiddeld met ongeveer 7 duizend per maand.

Daling in het afgelopen halfjaar gestaag

Gecorrigeerd voor seizoeneffecten kwam de werkloosheid in de periode november 2007–januari 2008 uit op 313 duizend personen, duizend minder dan in de voorgaande drie-maandsperiode. Vanwege het steekproefkarakter van de cijfers is het beter om de ontwikkeling over een langere periode te bekijken. In het afgelopen halfjaar is de werkloosheid gemiddeld met ongeveer 7 duizend per maand afgenomen.

Werkloosheid nu sterker gedaald bij vrouwen

In de periode november 2007–januari 2008 was het aantal werklozen 66 duizend lager dan een jaar eerder. Onder vrouwen daalde de werkloosheid met 40 duizend en onder mannen met 26 duizend.

De werkloosheid onder mannen neemt al sinds begin 2005 af. Bij de vrouwen zette de daling van de werkloosheid ongeveer een jaar later in en was de daling op jaarbasis tot voor kort ook kleiner. Sinds enkele maanden is echter de afname van de werkloosheid bij de vrouwen groter dan bij de mannen.

Wel zijn er nog steeds meer vrouwen dan mannen werkloos. In beide groepen was de werkloosheid het laagst bij de 25–44-jarigen. Onder mannen in deze leeftijdscategorie bedroeg de werkloosheid nog maar 1,9 procent en bij de vrouwen 4,6 procent. Het is meer dan zes jaar geleden dat het percentage bij de mannen zo laag was.

Technische toelichting

De werkloze beroepsbevolking volgens de officiële definitie bestaat uit alle mensen van 15–64 jaar zonder werk (of met werk voor minder dan twaalf uur per week), die actief op

zoek zijn naar betaald werk voor twaalf uur of meer per week en daarvoor beschikbaar zijn.

De cijfers over de werkloze beroepsbevolking zijn voornamelijk gebaseerd op de Enquête Beroepsbevolking, een steekproefonderzoek dat maandelijks onder dertigduizend mensen in Nederland wordt gehouden. De uitkomsten van dit onderzoek kennen een onnauwkeurigheidsmarge. Voor het beoordelen van de ontwikkeling van de werkloosheid is het daarom beter de uitkomsten over een wat langere periode te bekijken, zoals bijvoorbeeld de ontwikkeling in het afgelopen halfjaar of de ontwikkeling ten opzichte van dezelfde periode een jaar eerder. Daarbij moet rekening worden gehouden dat ook die cijfers een onnauwkeurigheidsmarge kennen.

Het seizoen is van invloed op het niveau van de werkloosheid. Om de seizoensinvloeden te neutraliseren worden ook de voor seizoeninvloeden geschoonde werkloosheids-cijfers gepubliceerd. De seizoengecorrigeerde reeks wordt iedere maand met het beschikbaar komen van nieuwe cijfers opnieuw vastgesteld. Hierdoor kunnen eerder gepubliceerde cijfers zijn bijgesteld. Op de website van het CBS (www.cbs.nl) staat een korte toelichting op de seizoencorrectie.

De maandelijkse werkloosheidscijfers kunnen worden aangepast op basis van het beschikbaar komen van nieuw of geactualiseerd bronmateriaal en in het kader van de aansluiting op de Nationale rekeningen.

Meer informatie

Het Centrum voor werk en inkomen (CWI) publiceert cijfers over de niet-werkende werkzoekenden op de CWI- website. Niet-werkende werkzoekenden en de werkloze beroepsbevolking verschillen sterk van samenstelling, waardoor ze niet zonder meer met elkaar kunnen worden vergeleken. Enerzijds staan niet alle werklozen ingeschreven bij het CWI. Dit betreft vooral personen zonder recht op een uitkering zoals jongeren en herintreders. Anderzijds staan er personen ingeschreven bij het CWI die niet tot de werkloze beroepsbevolking horen. Dit betreft vooral personen die niet direct beschikbaar zijn, of niet actief zoeken, of werk zoeken voor minder dan twaalf uur per week. Meer informatie over beide begrippen staat in een gezamenlijk artikel van het CBS en het CWI dat u kunt vinden op de website van het CBS (www.cbs.nl).

Werkloze beroepsbevolking ¹⁾ (3-maandsgemiddelden)

(4)

	Dec.– febr.	Jan.– maart	Febr.– april	Maart– mei	April– juni	Mei– juli	Juni– aug.	Juli– sept.	Aug.– okt.	Sept.– nov.	Okt.– dec.	Nov.– jan.
<i>x 1 000</i>												
2001	273	277	262	237	232	246	250	256	237	243	242	249
2002	271	282	290	273	288	310	325	321	312	314	316	318
2003	332	369	384	385	397	407	405	408	400	420	423	451
2004	474	503	500	496	485	484	477	457	458	466	472	479
2005*	495	516	514	501	492	497	488	476	456	459	447	450
2006*	454	460	447	430	407	415	400	407	390	390	377	374
2007*	384	401	375	354	346	363	342	328	307	306	301	308
<i>Verandering t.o.v. een jaar eerder</i>												
2002	-2	5	28	36	57	64	75	65	75	70	75	69
2003	60	87	93	112	109	97	80	86	88	106	106	133
2004	142	134	117	111	88	77	72	49	58	46	49	27
2005*	21	13	13	5	6	13	11	20	-2	-7	-26	-29
2006*	-40	-56	-67	-71	-85	-82	-88	-69	-66	-69	-70	-76
2007*	-70	-59	-72	-77	-61	-53	-59	-79	-83	-84	-76	-66
<i>Na verwijdering van seizoeninvloeden</i>												
2001	270	264	252	241	235	238	245	254	246	250	258	260
2002	269	267	276	273	288	300	319	321	325	326	337	329
2003	329	350	366	379	395	397	402	412	418	436	444	459
2004	470	480	481	486	484	474	478	464	478	482	491	484
2005*	489	491	495	491	494	487	491	483	477	474	462	454
2006*	447	433	429	423	412	406	405	412	409	404	390	378
2007*	376	373	358	350	353	354	347	331	326	319	314	313

1) Werkloze beroepsbevolking van 15–64 jaar.